

УДК 314.7+37] (477+439.2.2) : 341.43 (477+439.2.2)
DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2024.5.297>

Марія Казьмирчук*

ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ УКРАЇНСЬКОЮ ГРОМАДОЮ СЛОВАЧЧИНИ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ**

Анотація. Підтримка українських біженців українською громадою Словаччини через групи у соціальних мережах. У статті розглядається, як українська громада Словаччини надає підтримку українським біженцям, які прибули до країни в пошуках безпеки та нового майбутнього. Досліджується роль соціальних мереж, зокрема груп у Фейсбук і Телеграм, у створенні можливостей для обміну інформацією, порад, допомоги та підтримки біженців. Також досліджуються конкретні виклики, з якими стикаються біженці в новому середовищі, і визначаються найбільш ефективні форми підтримки. Ця тема досліджується через інтерв'ю з біженцями, аналіз постів, дискусій і взаємодії на згаданих платформах соціальних мереж, а також вивчення відносин між українською громадою та українськими біженцями у Словаччині.

Ключові слова: біженці, українська громада, соціальні мережі, підтримка, Словаччина

Вступ. У світі нині відбувається найбільш запеклий конфлікт за останні роки – війна в Україні, розв'язана ще навесні 2014 р. Російською Федерацією та її повномасштабний наступ 22 лютого 2022 р. Ця надзвичайна ситуація призвела до масового переміщення українських громадян у пошуках безпеки та притулку. На 29 лютого 2024 р. в Європейському Союзі нараховувалося 4,2 мільйона громадян з України, які перебувають під тимчасовим захистом. Зокрема, у Словаччині нині перебуває понад 118 000 українських біженців¹. Більшість з них складають жінки та діти. Українська громада Словаччини, відзначаючись своєю активністю та духом спільноти, негайно взяла на себе зобов'язання надавати допомогу та підтримку своїм співвітчизникам, які опинилися у скрутній ситуації. Щоб ефективно координувати допомогу, громада використовує різноманітні соціальні мережі, створюючи спеціалізовані групи, спрямовані на надання допомоги й обмін інформацією. Актуальність дослідження зумовлена як значною кількістю біженців, так і потребою вивчення механізмів їхньої підтримки на місцях. Українська громада в Словаччині активно включилася у надання допомоги своїм співвітчизникам, використовуючи соціальні мережі, такі як Facebook і Telegram, для організації спеціалізованих груп. Ці платформи стали важливими інструментами для координації гуманітарної допомоги, обміну інформацією та адаптації до нових умов.

Метою статті є аналіз ролі та ефективності подібних ініціатив, а також викликів, з якими стикаються учасники груп у процесі надання допомоги. Це дослідження не лише

* Казьмирчук Марія Григорівна – доктор історичних наук, професор, дослідник кафедри етнології філософського факультету Університету Коменського в Братиславі (Братислава, Словацька Республіка); ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8877-4489>; e-mail: mariia.kazmyrchuk@uniba.sk

¹ Eurostat. The number of persons under temporary protection has stabilized at 4.2 million. Eurostat News, 8 May 2024. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240508-2>

висвітлює соціальну згуртованість і ресурси української громади, але й сприяє кращому розумінню потенціалу соціальних мереж у підтримці інтеграції українських біженців у Словаччині.

Огляд літератури та джерел. У рамках даного дослідження було використано метод якісного дослідження, що базується на проведенні напівструктурованих глибинних інтерв'ю з біженцями. Метою цього підходу було краще зрозуміти міграційні й адаптаційні процеси шляхом детального аналізу конкретних життєвих історій. Загалом, було проведено одинадцять таких інтерв'ю протягом січня-листопада 2023 р. Під час інтерв'ю використовувалися відкриті питання, щоб надати респондентам можливість детально висловити свої погляди та досвід. Тривалість розмов коливалася від однієї до двох годин, дозволяючи учасникам концентруватися на темах, які були для них найбільш актуальними. Авторка дослідження проводила інтерв'ю самостійно. Це дозволило забезпечити відверту розмову й уникнути непорозумінь, пов'язаних з культурними та мовними відмінностями між респондентами та дослідником. Респонденти представляли різні регіони України та мали різний рівень освіти, вік і сімейний стан. Загальну картину доповнювали дані, отримані у результаті онлайн-опитування в соціальних мережах, яке було проведено в січні 2023 р. У цьому опитуванні брали участь як біженці, так і мігранти, що мають досвід проживання в Словаччині до війни. Всі респонденти старше 18 років, мають різний вік і стать.

Від 2022 р. розпочалося інтенсивне вивчення різних проблем, що спіткали українських біженців у країнах Європейського Союзу. Протягом двох років дослідники з різних країн, зокрема з України, Австрії, Німеччини, Польщі, Чехії й інших, здійснили значний обсяг роботи, спрямований на аналіз умов інтеграції та адаптації біженців. Основна увага приділяється якісним методам дослідження та використанню даних інтерв'ю з українськими біженцями. Наприклад, німецькі та українські дослідники проаналізували інтеграцію українців на ринок праці Німеччини, підкресливши важливість професійної підготовки та знання мови для успішної інтеграції².

Дослідники з Чехії зосередилися на вивченні ключових індикаторів інтеграції біженців у чеське суспільство, таких як рівень участі у громадському житті та доступ до соціальних послуг³.

Група австрійських і польських дослідників провела аналіз на основі інтерв'ю з Кракова та Відня, досліджуючи рівень освіти, кваліфікації та навичок, необхідних для інтеграції українських біженців у робочу силу приймаючих країн⁴. Тематика адаптації біженців часто охоплює їхню економічну інтеграцію та працевлаштування⁵, а також вплив

² Giesing Y., Panchenko T., Poutvaara P. Adaptation and Intergration Strategies of Refegee from Ukraine in Germany. Ifo Forschungsberichte. Munich: ifo Institute, 2022. 55 p. URL: <https://bit.ly/4fDRn8x>

³ Hermanova M., Andrle J. Integration at first hand: reception, adaptation and integration in the Czech Republic from the perspective of refugees themselves. *People in Need*. [Online]. 2022. URL: <https://bit.ly/48CJ2Qd>

⁴ Kohlenberger J., Buber-Ennser I., Pedziwiatr K., Rengs B., Setz I., Brzozowski Jy., et al. High self-selection of Ukrainian refugees into Europe: Evidence from Kraków and Vienna. *PLoS ONE*. 2023. № 18 (12): e0279783. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0279783>

⁵ Dimitrov A., Pavlov V. Economic Challenges to Ukrainian Refugee Integration in Central and Eastern Europe. *Journal of Liberty and International Affairs*. 2023. № 9 (3). С. 98-118. DOI: <https://doi.org/10.47305/JLIA2393089d>

комунікаційних і культурних стратегій на українських біженців⁶. Зокрема, досліджуються політики приймаючих країн щодо українських біженців⁷, їхній вибір місця перебування у приймаючих країнах⁸, а також мотивація до повернення в Україну або залишення в ЄС⁹. Також з'явилися результати міжнародного проекту, який досліджує вплив війни в Україні на міграційну політику Німеччини, Угорщини та Польщі¹⁰.

Таким чином, більшість досліджень зосереджено на інтеграції українських біженців до місцевих ринків праці та вивченні політик приймаючих країн. Проте роль соціальних мереж у процесі адаптації українських біженців поки що не отримала достатньої уваги від науковців і тема українських біженців у Словаччині все ще залишається недостатньо дослідженою. Однією з небагатьох робіт є дослідження групи авторів, присвячене подоланню труднощів, з якими стикаються українські біженці на ринку праці в Словаччині¹¹. Однак дослідження, що фокусуються на використанні соціальних мереж як інструменту для надання допомоги та підтримки українським біженцям у цій країні, майже відсутні, що створює науковий вакуум. Ця стаття прагне заповнити цей пробіл, аналізуючи, як українська громада в Словаччині використовує соціальні мережі для підтримки своїх співвітчизників, та оцінюючи ефективність цих зусиль у контексті адаптації біженців.

Виклад основної частини. Українська еміграція становить важливу складову глобальної міграційної картини, що сягає своїми коріннями другої половини ХІХ ст. Завдяки ряду соціально-економічних, політичних і національних чинників, українці здійснювали переселення за межі своєї батьківщини, формуючи великі спільноти у різних куточках світу. Кожна еміграційна хвиля мала свої особливості та причини, але одним із сталих чинників була потреба українців у поліпшенні свого матеріального стану та захисті від політичних репресій. Українська еміграція історично відображає важливий аспект глобальних міграційних процесів. Ці переселення, відомі як «хвилі еміграції», відбивають складні соціально-економічні, політичні та культурні обставини, що спонукали українців до пошуку нових можливостей за межами рідної землі.

Перша еміграційна хвиля (1880-1920) відзначилася масштабним переселенням українців з кінця ХІХ ст. до кінця Першої світової війни. Головні напрямки цього переселення були до США, Бразилії, Канади, а також до російського Сибіру після революції

⁶ Barker K., Victor D.A., Day C.R. Communication and Cultural Strategies Impacting Ukrainian Refugees and Others Involved. *Global Advances in Business Communication*. 2024. Vol. 11, Iss. 1, Article 1. URL: <https://commons.emich.edu/gabc/vol11/iss1/1>

⁷ Omic E., Strien J. Refugees fleeing the invasion of Ukraine: How host country integration policies support refugees. Paris. Council of Europe Development Bank. 2022. URL: <https://bit.ly/3YDzNdW>

⁸ Van Tubergen F., Kogan I., Kosyakova Y., Pötzschke S. Self-selection of Ukrainian refugees and displaced persons in Europe. *Journal of Refugee Studies*. 2024. Vol. 37, Iss. 1. March, C. 72-96. DOI: <https://doi.org/10.1093/jrs/fead089>

⁹ Sologoub I. Return or stay? What factors impact the decisions of Ukrainian refugees. *VoxUkraine*. 2024. URL: <https://voxukraine.org/en/return-or-stay-what-factors-impact-the-decisions-of-ukrainian-refugees>

¹⁰ Letki N., Walentek D., Dinesen P.T., Liebe U. Has the war in Ukraine changed Europeans' preferences on refugee policy? Evidence from a panel experiment in Germany, Hungary and Poland. *Journal of European Public Policy*. 2024. 25 p. DOI: <https://doi.org/10.1080/13501763.2024.2304610>

¹¹ Seberini A., et al. The Challenges of Ukrainian Refugees in Slovakia – Labour Market Integration Aspects with the Help of NGOs. *Non-Governmental Organizations – Role and Performance in Turbulent Times* [Working Title]. 2024, April 9. IntechOpen, 1. DOI: <https://doi.org/10.5772/intechopen.1004918>

1905-1907 рр. Національні та соціально-економічні утиски з боку австро-угорської і російської монархій, а також аграрна перенаселеність, виступали як основні фактори цієї еміграції, що сприяли появі української діаспори в країнах, таких як Канада, Австралія, США й інші¹².

Друга еміграційна хвиля (1920-1930) охоплювала період між Першою та Другою світовими війнами. Основна маса емігрантів складалася з українців, які активно взяли участь у боротьбі за утворення української держави проти радянської влади. Вони переїжджали до різних країн, включаючи Польщу, Австрію, Чехословаччину, Румунію, Болгарію, Німеччину, Францію, США та Канаду. За даними українських істориків, кількість українських емігрантів у Європі на 1929 рік оцінюється від 70 до 80 тисяч осіб¹³.

Третя еміграційна хвиля (1940-1954) була спричинена політичними обставинами, особливо наприкінці Другої світової війни. Багато українців, які були військовополоненими чи протистояли радянському режиму, виїжджали до країн, таких як Канада, США, Великобританія, Австралія, Бразилія, Аргентина та Франція¹⁴.

Четверта еміграційна хвиля (кінець 1980-х років – 2020-ті рр.) була безпосередньо пов'язана з економічною кризою перехідного періоду в Україні після розпаду СРСР. Цей період характеризувався значним зростанням трудової еміграції до країн Європи, Америки та Росії. Крім того, спостерігався відтік кваліфікованих кадрів, відомий як «відтік мізків». За деякими оцінками, тимчасово за кордон виїхало близько 7-8 мільйонів українців.

П'ята еміграційна хвиля (2022 – по теп. час) почалася під час широкомасштабної війни в Україні з лютого 2022 р.¹⁵ Ця хвиля міграції, на відміну від попередніх, є реакцією на небезпеку для життя та є порятунком для багатьох. За моїми спостереженнями, серед українських біженців переважають жінки, які намагаються захистити себе та своїх дітей. Більшість емігрантів не виїхали з України відразу після початку конфлікту, а лише після кількох тижнів, піддавшись реальності подій.

Отже, завдяки цим хвилям і сформувалася українська громада в Словаччині, яка у перші дні повномасштабного наступу надавала та продовжує надавати значну допомогу українським біженцям. Українські емігранти та їхні нащадки (українська діаспора) допомагають біженцям адаптуватися у Словаччині.

Сьогодні війна, що триває в Україні, призвела до однієї з найбільших гуманітарних криз в Європі, небаченої з часів Другої світової війни, коли понад вісім мільйонів українців шукають притулку по всій Європі. Підтримка біженців у складний час є важливою не лише з гуманітарних, але й з практичних соціально-економічних причин. По-перше, це демонструє відданість загальнолюдським цінностям і міжнародним нормам, що стосуються захисту прав людини та принципу солідарності. Забезпечення притулку біженцям у складний час відображає справжню сутність соціуму, який прагне допомогти тим, хто опинився в біді. По-друге, підтримка біженців може мати позитивний вплив на економіку

¹² Бессонова М. «Воєнна» хвиля еміграції з України 2022 р. та українська діаспора. *Міжнародні відносини та міжнародне право в постбіполярній системі міжнародних відносин*. 2023. С. 105.

¹³ Даниленко О. Українська еміграція в Чехословаччині (1920-і роки): соціокультурний аспект. *Етнічна історія народів Європи*. 2001. Вип. 10. С. 38.

¹⁴ Бондаренко В. «Третя хвиля» української еміграції і вільнокозацький рух у 1945-1952 рр. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2014. Вип. 38. С. 200.

¹⁵ Бессонова М. «Воєнна» хвиля еміграції з України 2022 р. та українська діаспора... С. 107.

та культурне розвиток приймаючих країн. Біженці, як правило, виявляються висококваліфікованими працівниками, які можуть принести користь господарству та підвищити рівень інноваційності. Крім того, їхня інтеграція у суспільство може збагатити його культурне та соціальне різноманіття, сприяючи розвитку толерантності та взаєморозуміння. Нарешті, підтримка біженців є інвестицією у майбутнє. Допмагаючи їм відновити своє життя та розпочати новий шлях, ми створюємо умови для розвитку потенціалу цих людей і вкладаємо в мирне та стабільне майбутнє. Таким чином, підтримка біженців у складний час виявляється важливим елементом глобального стратегічного підходу до розв'язання гуманітарних криз і підтримки міжнародного порядку¹⁶.

Серед основних потреб українських біженців можна виділити:

1) забезпечення базових життєвих потреб, таких як житло, їжа, вода, медична допомога та безпека. Забезпечення цих основних потреб є критичним на початковому етапі їхнього переселення;

2) доступ до медичної допомоги, включаючи профілактичні вакцинації, лікування захворювань і психосоціальну підтримку для подолання травм і стресу;

3) доступ до освіти, що охоплює як базову шкільну освіту для дітей, так і можливості для отримання вищої освіти або професійної підготовки для дорослих;

4) можливості для заробітку на життя. Створення доступних робочих місць і програм підтримки зайнятості може значно полегшити інтеграцію біженців у нове суспільство;

5) захист прав і гарантій безпеки, що включає захист від дискримінації, насильства та експлуатації, а також доступ до правової допомоги;

6) підтримка у встановленні соціальних контактів, вивченні мови, ознайомленні з культурою та традиціями нової країни¹⁷.

Згідно з офіційним переписом населення на 2001 р., у Словаччині проживало 55 000 громадян ЄС, які ідентифікували себе як українці. У 2011 р. в містах Словаччини проживало 13 215 осіб русинської національності (1,06%) та 3 901 особа української національності (0,31%). Найбільша кількість осіб русинської національності проживала у містах Гуменне, Меджилабірці, Свидник, Снина, Бардіїв, Стара Любовня й інших¹⁸. На підставі офіційних даних перепису населення Словаччини за 2021 рік, українська національна меншина в країні складає 9 451 особу, що становить 0,17% загальної чисельності населення. Це значна кількість, яка підтверджує значення української спільноти у Словаччині.

Українців у Словаччині поділяють на кілька груп: населення, чий прародичі мешкали на українських етнічних землях задовго до утворення сучасної Словацької Республіки, та українці, які переселилися до Словаччини під впливом політичних, соціальних чи економічних чинників протягом ХХ ст. Значна частина українців мешкає на північному сході, зокрема, в Пряшівському та Кошицькому краях¹⁹. Українці мешкають у близько 260

¹⁶ Bansak K., Hainmueller J., Hangartner D. Europeans' support for refugees of varying background is stable over time. *Nature*. 2023. Vol. 620. С. 849.

¹⁷ Lee A., Khaw F.-M., Lindman A., Juszczak G. Ukraine refugee crisis: evolving needs and challenges. *Public Health*. April 2023. Vol. 217. P. 42-43.

¹⁸ Мушинка М., Мушинка О. Русини-українці Словаччини у світлі історико-статистичних даних. *Українці-русини: етнолінгвістичні та етнокультурні процеси в історичному розвитку*. Київ, 2013.

¹⁹ Посольство України в Словацькій Республіці. Українська національна меншина в Словаччині. URL: <https://slovakia.mfa.gov.ua/spolupraca/kulturno-humanitarna>

змішаних словацько-українських селищах, з найбільшими групами у містах, таких як Гуменне, Свидник, Пряшів, Бардйів, Кошиці та Стара Любовна²⁰.

Після початку російської агресії та війни на сході України в 2014 р., українська громада в Словаччині активізувалася. Громадяни спільно допомагали українським біженцям, організовуючи збір гуманітарної допомоги та логістику для їхнього перевезення. Також створили ініціативи для забезпечення житла й інших потреб біженців, використовуючи волонтерські зусилля та ресурси спільноти. Після початку війни на сході України та анексії Криму, кількість українців, що переселилися до Словаччини, значно збільшилася. Згідно з даними ООН, на початку 2022 р. у Словаччині перебувало близько 100 тис. українських біженців. Їхні проблеми різноманітні та включають незнання мови, проблеми із працевлаштуванням, отриманням освіти та соціалізацією, а також відсутність можливостей для реалізації себе за фахом. Багато біженців немає можливості повернутися до своїх домівок через окупацію їхніх міст російськими військами. Тому для багатьох українських біженців Словаччина стала новим домом, а українсько-словацькі громадські організації відіграють важливу роль у наданні їм підтримки та допомоги. Так, організація Ukraine Slovakia SOS стала центром координації гуманітарної допомоги та підтримки біженців²¹. Також від початку війни у Словаччині активно діє громадська організація Mareena, допомагаючи знайти українським біженцям місце в словацькій спільноті²². Найпотужніша підтримка української громади проявилася у наданні мовної, культурної та психологічної підтримки біженцям. Вона допомагала у навчанні мови, ознайомленні з місцевою культурою та забезпеченні психологічної підтримки для тих, хто пережив травматичні події внаслідок конфлікту в Україні. Загалом, українська громада в Словаччині має значний потенціал для надання допомоги біженцям з України через свої можливості для мобілізації, координації та надання різноманітної підтримки.

У сучасному світі Інтернет і соціальні мережі стають все більш важливими засобами для отримання інформації та комунікації. Дослідники відзначають, що біженці активно використовують Інтернет і соціальні мережі для отримання інформації та спілкування з іншими, особливо з тими, хто також постраждав від конфліктів або опинився у подібних ситуаціях. Взаємодія у соціальних мережах відіграє важливу роль у забезпеченні зв'язку з родиною, друзями та рідними, що дозволяє біженцям відчувати себе менш відокремленими та більш підтриманими у незвичайних для них умовах²³.

Українці в Словаччині використовують широкий спектр ресурсів для отримання інформації, включаючи соціальні мережі, веб-сайти, волонтерські центри, офіційні джерела та медіа. Серед соціальних мереж найпопулярнішими для українців є Facebook і Telegram. Вони створюють групи спільноти, де люди можуть обмінюватися інформацією, ділитися досвідом і надавати підтримку один одному. Використання цих платформ дозволяє швидко отримувати актуальну інформацію, взаємодіяти з іншими учасниками групи та спільно координувати допомогу для біженців.

²⁰ Мушинка М., Мушинка О. Русини-українці Словаччини... С. 327, 416.

²¹ Makei L. Українсько-словацький дім у Братиславі: шлях від волонтерського руху до надійного міжнародного партнерства. URL: <https://novyny.sme.sk/c/23266185/ukrainsko-slovatskyi-dim-u-bratyslavi.html>

²² Mareena. URL: <https://www.ukraineslovakia.sk/uk/services/p11734/>

²³ Aldamen Ya. Understanding social media dependency, and uses and gratifications as a communication system in the migration era: Syrian refugees in host countries as a case study. *Social Sciences*. 2023. Vol. 12, № 6. С. 2-3.

Facebook і Telegram дозволяють створювати різноманітні групи для різних потреб. Ці групи можуть бути загальними, регіональними або спеціалізованими за тематикою. Учасники груп можуть швидко обмінюватися інформацією, реагувати на нагальні потреби та спільно координувати дії. Так, групи українців у Словаччині на Facebook мають значну кількість учасників та активності. Деякі з них існують вже декілька років і стали надійним джерелом інформації та підтримки для українців у Словаччині. Також на Telegram існують чати, які створені для спілкування й обміну корисною інформацією між українцями.

Використання соціальних мереж для координації допомоги біженцям має свої переваги та недоліки. З одного боку, це швидкий та ефективний спосіб зв'язку та координації дій. З іншого боку, необхідно враховувати можливість поширення недостовірної інформації та впливу фейків на сприйняття ситуації. Використання платформ Facebook і Telegram для координації допомоги стає важливим інструментом для українців у Словаччині, які шукають способи надання допомоги біженцям з України. Ці платформи дозволяють швидко мобілізувати ресурси й організувати спільні зусилля для надання підтримки тим, хто цього потребує.

Використання платформ Facebook і Telegram для координації допомоги біженцям має як переваги, так і недоліки, які варто враховувати при організації допомоги та співпраці між учасниками груп. Серед переваг використання цих платформ можна виділити:

1) швидкість та ефективність комунікації, адже ці платформи дозволяють швидко обмінюватися інформацією та координувати дії між учасниками групи. Це особливо важливо в ситуаціях надзвичайних подій, коли необхідно швидко реагувати на потреби біженців та організувати надання допомоги.

2) доступність і легкість у використанні, адже біженці мають доступ до платформ через мобільні телефони або комп'ютери, що робить ці платформи доступними для використання для широкого кола користувачів. Крім того, інтерфейси цих платформ досить інтуїтивно зрозумілі, що полегшує комунікацію та спільну діяльність.

3) широкі можливості створення спеціалізованих груп для різних потреб, що дозволяє учасникам спеціалізуватися на конкретних аспектах надання допомоги, обмінюватися досвідом і координувати дії з урахуванням конкретних потреб біженців.

Норвезькі дослідниці виявили значно більше можливостей, які соціальні мережі пропонують біженцям: 1) ефективна комунікація; 2) соціальний зв'язок; 3) участь у можливостях навчання; 4) доступ до інформації; 5) самовираження²⁴. Проте слід відзначити та недоліки використання цих платформ: ризик поширення фейків і недостовірної інформації, проблеми з безпекою та конфіденційністю, виникнення конфліктів.

Кожна група українців на платформах Facebook і Telegram має свою унікальну мету та характеристики. Так, група «Спілка українців в Словаччині» використовується для надання допомоги та підтримки, та має високу активність і велику кількість учасників. «Українці в Словаччині» теж спрямована на обмін інформацією, але має меншу активність, хоча й значну кількість учасників. Інша група, «Українці в Братиславі», заснована задля створення затишного простору для спілкування, її активність вища серед інших. «Наші в Словаччині. Робота, житло, навчання та інше» спрямована на надання інформації щодо

²⁴ Anderson S. Marguerite Daniel, University of Bergen Refugees and social media in a digital society. *The Journal of Community Informatics*. 2020. Vol. 16, December. P. 41.

аспектів життя в країні, має середню активність і зростаючу кількість учасників. Телеграм-групи служать для спілкування й обміну інформацією, маючи значну активність і меншу, але зростаючу кількість учасників. Активна робота цих груп забезпечує не лише інформаційну підтримку, але й допомогу в різних сферах життя. Через них організуються зустрічі, семінари та курси з мови та культури, що сприяють швидшій інтеграції біженців у нове середовище. Крім того, важливими є ініціативи, спрямовані на спільне проведення свят, фестивалів і культурних заходів, що допомагають українській спільноті зберегти свої традиції та сприяють підтримці духовного самовизначення.

Таким чином, можна визначити основні рекомендації для покращення допомоги українським біженцям через соціальні мережі. Насамперед, задля покращення атмосфери спілкування та запобігання мовним конфліктам, учасники груп можуть бути свідомими щодо мовного вибору. Звертання до української мови як основного способу комунікації може сприяти зниженню напруги в групах. Тому важливою складовою поліпшення допомоги є встановлення правил модерації контенту у групах. Модератори можуть перевіряти та фільтрувати вміст, щоб уникнути поширення образливих або конфліктних повідомлень. Також слід стимулювати конструктивне спілкування, сприяти активному обговоренню важливих тем, відзначати позитивні внески та заохочувати учасників до конструктивного спілкування, що безперечно покращить загальну атмосферу в групах. Незайвим буде активніша організація освітніх заходів, зокрема, проведення онлайн семінарів, тренінгів або вебінарів з питань міжкультурної комунікації та толерантності. Це, насамперед, сприятиме усвідомленню учасниками важливості культурного розмаїття та сприяти побудові позитивних міжособистісних відносин. Крім того, взаємодія з організаціями, які надають підтримку біженцям і мігрантам, може забезпечити доступ до додаткових ресурсів і послуг для української громади через соціальні мережі.

Висновки. Отже, аналізуючи використання соціальних мереж для надання допомоги українській громаді в Словаччині було виявлено, що соціальні мережі стали важливим інструментом спілкування й обміну інформацією серед української громади, забезпечуючи можливість швидкої та ефективної комунікації. Використання соціальних мереж дозволяє виявити актуальні проблеми та потреби української громади, а також сприяє мобілізації ресурсів і підтримки в разі кризових ситуацій. На жаль, наявні мовні та культурні конфлікти у внутрішній комунікації груп українців у Словаччині іноді призводять до конфліктів і негативних взаємин.

Нині існує необхідність подальшої співпраці та вдосконалення використання соціальних мереж для підтримки української громади в Словаччині. При цьому дуже допоможе організація освітніх заходів і тренінгів для української громади щодо ефективного використання соціальних мереж і врегулювання конфліктів. Потрібна нині також підтримка ініціатив з розвитку толерантності та культурного розмаїття серед української громади у Словаччині, спрямованих на запобігання конфліктів і побудову позитивного співтовариства. У перспективі потрібно продовження наукових досліджень та моніторингу використання соціальних мереж для аналізу потреб і проблем української громади у Словаччині з метою розробки ефективних стратегій підтримки. Важливо продовжувати дослідження цієї теми та залучати громадські та державні ресурси для підтримки українських біженців у Словаччині.

Mariia Kazmyrchuk

Support for Ukrainian Refugees by the Ukrainian Community in Slovakia Through Social Media

Abstract: This article investigates the support mechanisms provided by the Ukrainian community in Slovakia to Ukrainian refugees through social media. With over 118 000 Ukrainian refugees currently residing in Slovakia as a result of the full-scale Russian invasion of Ukraine, the role of the Diaspora in providing aid has become crucial. The study focuses on how social media platforms, particularly Facebook and Telegram, have been instrumental in facilitating communication, providing practical information, and offering emotional and logistical support to refugees. By analyzing posts, discussions, and interactions within various online groups, the study identifies the primary types of assistance provided, including housing, employment, psychological support, and language learning opportunities.

The research is based on qualitative methods, including in-depth interviews with refugees, as well as content analysis of social media interactions. It highlights the importance of virtual communities in bridging gaps between newly arrived refugees and more established members of the Ukrainian Diaspora. Additionally, it explores how these online networks help refugees navigate bureaucratic processes, understand Slovak cultural norms, and integrate into their new environment.

The article also addresses the challenges faced by refugees in Slovakia, such as linguistic barriers, limited job opportunities, and adaptation to a new social context. It examines the strategies employed by the Ukrainian community to address these issues and the role of digital platforms in coordinating efforts with local Slovak organizations. Furthermore, the study sheds light on how social media has facilitated a sense of solidarity and collective identity among Ukrainians in Slovakia, strengthening ties between the Diaspora and new arrivals.

Keywords: refugees, Ukrainian community, social media, support, Slovakia